

Cadeautje bij geboorte van de 100.000ste

Ja, 1958 was in meer opzichten een goed jaar voor Hilversum. De belangrijkste reden om feest te vieren was de geboorte van de honderdduizendste inwoner, Johannes Hermanus Geers, op 24 april. Vijf maanden later werd dit heuglijke feit extra luster bijgezet door de komst van het carillon voor de raadhuisstoren. Het carillon dat nu, ruim zestig jaar later, een flinke facelift krijgt.

'Wij in Hilversum', het gemeentelijk blad 'ter bevordering van de burgerzin', had in september '57 een aardig nieuwtje. De redactie luidde dit in met de constatering, dat het ontbreken van een klokkenspel indertijd (in 1931) een dissonant was geweest bij de feestelijke ingebruikname van het raadhuis. Dudok had in eerste instantie een toren met grotendeels dichte gevelvlakken getekend. Daar bracht een bakker uit de Langestraat, een groot liefhebber van beiaardmuziek, verandering in. Direct na de aankoop van het landgoed Witten Hull, waarop het raadhuis moest verrijzen, had de goede man met Dudok en een beiaardier contact gezocht. Deze actie van de bakker leidde er uiteindelijk toe, dat de stadsbouwmeester bij burgemeester Reijmer het idee voor een raadhuiscarillon aankaarte.

Geen cent

Tijdens de bouw van Dudoks mees-terwerk was er echter geen cent beschikbaar voor deze muzikale uitbreiding van zijn plan, waarvan de kosten op 45.000 gulden werden geschat. In het openingsjaar werd een speciaal fonds ingesteld, waarin de entreegelden voor de bezichtiging van het raadhuis werden gestort. Helaas werd dit potje zes jaar later alweer opgeheven. Het tot dan toe gespaarde geld

- tienduizend gulden - verdween geruisloos in de gemeentekas.

Eind 1949 kwam raadslid Garmt Stuiveling opnieuw met het idee voor een carillonfonds. Met succes. Dit bracht het balletje aan het rollen: het college vroeg advies aan de Nederlandse Klokkenspelvereniging. Die raadde Hilversum aan om uit te gaan van een groot carillon van ongeveer 47 klokken.

Er kwam pas echt schot in de zaak toen de gemeentesecretaris eind 1955 met het idee kwam om de burgerij een carillon aan de gemeente aan te laten bieden. Dit ter gelegenheid van de geboorte van de honderdduizendste Hilversummer.

Betonnen ringbalken

In 1957 stak het college haar licht op bij de Nederlandse Klokkenspelvereniging, de Nederlandse Radio Unie (NRU) en Adviesbureau Bakker en Dicke in Rotterdam. Dit bouwtechnisch bureau adviseerde om de toren te versterken met betonnen ringbalken, om scheuring te voorkomen.

In september '57 werden de lezers van 'Wij in Hilversum' dus warm gemaakt voor de plannen. „Zou het u geen vreugde bereiden, wanneer bij de geboorte van Hilversums honderdduizendste inwoner de vrolijke klanken van een carillon over Hilversums straten en pleinen zou klinken?“ Uit de eerste hand had de redactie begrepen dat burgemeester Boot al allerlei financiële bijdragen van burgers had gekregen. „Het schijnt de bedoeling te zijn, dat de burgemeester nog een beroep zal doen op de gehele bevolking, zodat iedere burger in staat gesteld zal worden een steentje bij te dragen tot stichting van een klokkenspel.“

Het een en ander verliep voorspoedig. 'Wij in Hilversum' kon in mei '58 al in woord en beeld be-

richten over het gieten van de eerste drie klokken van het raadhuiscarillon. Dat gebeurde op 27 mei bij de bekende firma Eysbouts in het Noord-Brabantse Asten, in aanwezigheid van beiaardier Romke de Waard, alle raadsleden én hun partners.

„In het tiende regeringsjaar van Hare Majesteit Koningin Juliana steeg het inwonertal van Hilversum tot 100.000. Aan dit heuglijke feit en offervaardige burgerzin danken wij ons bestaan“, luidde de (oorkonde)tekst op de grootste van de 47 klokken. De bekende Hilversumse letterkundige prof. dr. Garmt Stuiveling bedacht de dichtregels voor op de klok: „Bedrijf en burgers schonken ons; Op 't feest van jong geboren blijheid; O, mocht voorgoed dit zingend brons; Tolk zijn van vreugde in vrede en vrijheid“.

Het grootste klok weegt 2300 kilo, het kleinste exemplaar slechts 12. Totaalgewicht van het carillon: 12 ton. De randen van de alle klokken zijn versierd met het wapen van Hilversum (de vier boekweitkorrels), afgewisseld met motieven van de boekweitplant. Het carillon was dus een geschenk van de burgers aan de gemeente ter ere van de geboorte van de honderdduizendste inwoner.

Tijdmelder

De totale kosten bedroegen volgens de opdracht aan Eysbouts 137.113,85 gulden. Burgemeester Boot had ruim een ton losgekregen van het Hilversumse bedrijfsleven. Een collecte onder de Hilversummers bracht nog eens ruim 37.000 gulden in het laatje. Het klokkenspel was overigens op kosten van de omroep ook geschikt gemaakt om te fungeren als tijdmelder (met melodie en uurslag) voor de Nederlandse Radio Unie.

Na het gieten en het nauwkeurige

De aankomst van het klokkenspel bij het raadhuis in de zomer van 1958.

FOTO'S STREEKARCHIEF GOOI EN VECHTSTREEK

stemmen van het carillon, dat vier volle octaven omvat, werden de klokken vanuit Asten naar Hilversum vervoerd. Fotografen Jacques Stevens en M. Drop waren present en legden aankomst, transport en montage vast op de gevoelige plaat.

Het carillon werd dinsdag 16 september 1958 feestelijk in gebruik genomen. Het weer was druilerig. De raadhuisvijver en de plantsoenen waren omfloerst met een nevelgordijn toen de voorzitter van het Hilversums Initiatief Comité namens de burgerij het caril-

lon aan de gemeente overdroeg.

De Gooi- en Eemlander kwam de volgende dag - onder de kop 'Raadhuisstoren is van nu af een zingend toren' - met een uitgebreid verslag van de feestelijke gebeurtenis. „Het was een indrukwekkend ogenblik, toen carillonkenner mr. Romke de Waard, voorzitter van de Klokkenspelvereniging en adviseur der gemeente, Hilversum de beiaard presenteerde en Leen 't Hart, de eerste beiaardier, die het bespeelde, hoog in de toren in het

klavier greep en de lichte en zware bronzen stemmen, daar in de hoogte, het Wilhelmus begonnen te zingen.“ Eregasten waren uiteraard de ouders van de honderdduizendste Hilversummer, de heer en mevrouw Geers.

Tuin van Holland

's Avonds volgde een galaconcert in de met talloze dahlia's versierde schouwburgzaal van Goiland met onder meer het 'symfonisch-vocaal' gedicht 'Tuin van Holland', waar-

van Oscar van Hemel de noten voor zijn rekening had genomen en Garmt Stuiveling de tekst. In de daaropvolgende dagen stonden nog meer feestelijkheden op het programma. Waaronder een massale koorzang op de raadhuisvlonder, de revue 'De Honderdduizendste' en een sportmiddag op het gemeentelijk sportpark.

Voortaan speelde het carillon op de halve en hele uren automatisch een melodie. Het Hilversumse

carillon verzorgde jarenlang de herkenningmelodie van Radio Nederland Wereldomroep en kondigde met 'O Nederland, let op uw saeck' het radionieuws van acht uur 's ochtends op Hilversum 1 aan.

Eddie de Paepe

Dit artikel is een bewerkte versie van een artikel dat in 2013 is gepubliceerd in het Hilversums historisch tijdschrift.

Hilversumse bakker - een groot liefhebber van beiaardmuziek - deed Dudok van gedachten veranderen

